

Minningarorð um mammu mína Malenu Djurhuus

Fødd 5. August 1933 – andaðist 20. Mars 2011

Sunnumorgunin 20. mars 2011 andaðist mamma, 77 ára gomul. Hon var dóttir Katrinu og Julius Clementsen. Tey vóru fyra systkin, Jógvan, mamma, Martin og Mikkjal.

Mamma og babba giftust í 1955, og fóru tey til Danmarkar at fáa sær útbúgving. Mamma tók útbúgving sum læknaskrivari og babba læs til verkfrøðing. Eftir at hava búð í Danmark í nógv ár, vildu tey heim aftur til Føroyar at búgva og fluttu tey heim í 1968. Tey bygdu sær hús á Dalavegnum í Havn og fluttu vit í húsini jólaaftansmorgun 1972.

Mamma var heimaarbeiðandi. Hon var har fyri meg, altíð var hon klár at hjálpa, hon setti alt annað til vikis, tá eg hevði brúk fyri henni. Hon gav mær allan tann kærleika, nærleika og tryggleika, sum hugsast kann. Tá eg var hálvvaksin, fór hon út at arbeiða hálva tíð á psykoatrisku deild fyrst sum avloysari, men seinni fekk hon fast starv har.

Maður mín hevur altíð verið sum ein sonur hjá teimum, og heldur hann at mitt barnaheim vera sum sítt egna heim.

Tá vit so nøkur ár seinni finga Hjarnar, Svannu, Magnu og Olgu, var mamma besta omma, sum hugsast kann. Hon ringdi hvønn einasta dag fyri at vita, hvussu vit høvdu tað og ikki minst at hoyra, hvussu ommubørnini høvdu tað. Børnini vóru so góð við ommu, hon var teirra OMMA. Hon gleddist altíð um, at tað gekk okkum væl.

Hjarnar er okkara fyrsta barn, og samstundis fyrsti og einasti drongurin í familjuni. Mamma og Hjarnar høvdu eitt serligt forhold. Tey øll vitjaðu ommu sína næstan dagliga, eisini síðstu tíðina á Landssjúkrahúsinum.

Mamma var, alt tað eg kann minnst, sera góð til hendurnar. Hon seymaði mær klæðir, bant nógv ymiskt bæði til mín og ommubørnini. Tá eyguni hjá mammu fóru at bila, byrjaði hon at ganga á veststovuni á Sjóndepli-

num. Har vav hon øllum trimum ommudøtrunum fyrriklæði til føroysk klæði, bæði barna- og vaksnamannastødd. Eisini vav hon teimum toy til skjúrt í trimum litum, sum var eins og tað, sum mamma sjálv altíð brúkti.

Á heysti 2005 høvdu mamma og babba gullbrúdleyp, og hildu tey stóra veitslu, og var hetta ein sera góð veitsla. Har vóru komnir gestir langvegis frá, og gleddust tey bæði um hetta.

Mamma hevði eina sera góða grannakonu. Hon hevur altíð verið mamma ein sera góður stuðul og hjálp, ikki minst nú, tá mamma gjørdist sjúk og viknaði.

Mamma gekk í einum bindi-klubba, og komu tær ofta saman. Seinasta vetur vildi mamma sjálv sleppa at hava bindi-klubb einaferð afturat, men hon orkaði ikki at gera nakað, so eg gjørdi tað, sum gerast skuldi, og allar komu í bindi-klubb. Hetta var eitt sera hugnaligt kvøld, sum mamma var so glað fyri.

Sjálv havi eg eina sera góða vinkonu, og hon hevur verið mær ein góður stuðul ikki minst í hesi sváru tíð. Eisini var hon mamma ein góður vinur, hon vitjaði mamma og mamma vitjaði hana, so leingi hon orkaði. Eisini var mamma í hvørjum føðingardeggi hjá henni og hennara børnum. Eg haldi, at mamma helt seg næstan vera omma at børnunum hjá henni eisini. Eitt dømi um hetta er, at einaferð keypti mamma sær feriu í tveir mánaðar, so hon kundi ansa lítlu dóttirini hjá vinkonu míni.

Mamma ynskti altíð at hjálpa øllum. Hon var altíð klár óansæð, hvat tað var. Hon var lítillátin og lat altíð væl at. Eisini hesa seinastu tíðina, tá sjúkan ordiliga tók dik á seg, so gramdi hon seg ikki. Hon vildi ikki vera til ampa og stríð fyri nakran. Tann seinasta tíðin á Landssjúkrahúsinum var eisini prógv um hetta. Hon bíðaði sum longst at “forstýra” sjúkara-røktarfrøðingarnar við at biðja um hjálp.

Mamma ynskti, at ein serlig tøkkið varð veitt starvsfólkunum á Landssjúkrahúsinum, Ríkissjúkrahúsinum og á Hotel Tórshavn.

Til jarðarferðina hjá mammu sang dupultkvartettin henda sangin, sum eina tøkki frá mær, og vil eg við hesum orðum lýsa frið yvir minnið um mammu mína.

*Heitari sló einki móðurharta,
kæra móðir, nakrantíð enn titt,
horvin er hon, barnbólmsíðin hjarta,
aldar tó í minni mínum blítt.*

*Fyri minni mong eg takki tær av hjarta,
goymi tey sum rama reyðagull,
mínum leiðum á sum sólin hjarta
brosa tey so blítt og loyndarfull.*

*Kendi bara kærleika og gleði,
sum í stríðum streymum tit mín røkk,
fyri tað eg vil á sorgardegi
bera tær, o, móðir hjartans tøkk.*

Góða mamma!

Takk fyri alt. Dóttir tín Katrin

Petur sá beinanvegin, at skuldi virkið ganga betur, so skuldi tað umbyggjast. Árið eftir kom annað lag á. Tvær nýggjar maskinur komu inn á virkið – tvær Baader maskinur, fleiri eykalutir og nýggjar greiðir. Teir settu maskinurnar til og fleiri nýggj transportbond. Nú bar betur til, og gekk framleiðslan væl – sum ein dreymur. Nú blivu einkarbørn Peturs – baader-maskinurnar- tiknar undir hansara veingjabreiði. Hetta var byrjanini til komandi virksemin at umboða Baader her á landi. Petur og hesar maskinur blivu sum stúkan og rekkjuváiðin, og hevur hetta legnast væl at fara um hesar maskinur bæði dag og nátt. Sælur er tann, sum tað góða orðið fellur á... eg veit ikki, um vit kunnu siga hetta um eitt framleiðslutól, men maskinurnar hava eitt gott umdømi, og tann, sum hevur stýrt hesari gongd, hevur gott orð á sær sum dugnaligur handverkari.

Tá ið komið varð út í hálvan októbur, fór at frysta, og teir mistu vatnið. Manskapið fór heim, men teir, sum høvdu við maskinurnar at gera, vóru eftir - riggaðu av og snikkaðu maskinurnar til næsta ár, so

tær vóru í “burðardyggum” standi, tá ið tær fóru undir aftur framleiðsluna næsta ár. Meðan ruddað varð og riggað av, vóru eini 10-12 fólk eftir, og einir tveir mans vóru allan veturin og høvdu umsjón við ognunum. Petur kom okkurt árið aftur tollaksmessudag, og onkran túrin kom hann yvir til Godthaab nýggjársaftan. Vanliga fóru teir fyrstu á Nordafar yvir í hálvum februar og restin um miðjan mai.

Petur var eitt ár á elverkinum í Føroyingahavnini, sum hevði tveir stórar Bergendi-eslar og 10 aðrar motorar. Síðsta árið, eg var har yviri, kom ein nýggjur 550 hesta motorur afturat. Hesir motorar skuldu røkjast væl, og varð hetta eisini gjørt. Vit høvdu ábyrgdina av “íshúsinum”. Hetta var annað bedatt í mun til tað hjá Pól á Oyri. Her vóru tvey frystarí, 6 frystiskáp og 5 tunnlar. Nordafar tók eisini ímóti laksi frá 7 bornholmarum, sum royndu eftir laksi í Grønlandi, og frysti eisini eini 500-600 reinsdjór, sum komu úr Godthaab.

Godthaab og Victus

Petur var eisini í Godthaab, tá ið GFI – Godthaabs Fiske-

industri, legði lunnar undir nýtt flakavirki, har maskinurnar vóru frá Baader. Her hevði Petur eina sjaldsama uppliving, har hann tók sær av einum inuita úr Qaanaaq, sum er millum norðastu búpláss í Grønlandi. Í dag byggd Bert Siorapaluk er norðari. Hesin var heldur dökkur í holdinum. Hann hevði bara gingið teimum á verkstaðnum til handa og hevði einki lært. Petur tók hann til sín og gav honum tað leiðbeining og upplæring, sum skuldi til fyri at klára seg. T. d. fór hann um kvøldarnar oman á virkið at læra hann at fila. Hann æt Victus, og fekk hann eina góða útbúgving - Peturi fyri at takka. Hann hevði stak góðar hendur. Myrka holdið bar boð um, at hann var skyldur við onkran polarfarara, sum kanska hevði verið við á polarferðum um hesar leiðir, har forfedrar hansara hava búleikað. Mathew Henson(1856-1920), var nekari og var við á polarferðum hjá Robert Edwin Peary í Arktis og Grønlandi. Hann var eisini við Peary, tá ið hesin rakk Norðpólin. Henson er óivað blivin góður við inuittkvinnu, sum søgur

eisini ganga frá, og var Victus í triðja liði úr hesi ættargrein. Bæði Peary og Henson áttu synir við inuittkvinnum.

Tað einu ferðina, Victus hevði verið heima og vitjað, hevði hann ein hálvan roysningaskólt við sær til Petur, og var hann klovin soleiðis, at yvirkjafturin var í einum við tøkutonnum. Hetta var ein gáva frá honum og foreldrunum sum tøkki fyri tann stuðul, sum Victus hevði fingið frá Peturi.

Baader

Petur var 10 ár í Grønlandi, meginpartin av sekstiárunum. Komin heim fór hann at arbeiða upp á Baader flakamaskinurnar her á landi. Hetta virkseimið var hann farin undir, meðan hann var heima um veturin. Hann plagdi at vera hjá Dáva í Gerðinum, eitt sindur á Kósini og á flakavirkinum í Seyrvági hjá Dánjal Niclasen, bæði tá ið hann kom aftur, og tá ið hann fór yvir aftur. Tað gekst misjavnnt á við flakamaskinunum, og Birgir Danielsen vildi fáa skil á hesum. Fiskasølan vildi hava Petur at fara út á flakavirkini, taka sær av maskinunum og umvæla tær, tá ið illa vildi til. Sum hugsað so gjørt.

Fiskasølan setti hann at taka sær av hesi søk. Fiskasølan var líkasum hansara arbeiðsgevandi, og stóð hetta samtak eisini fyri tí peningaliga, t. d. tá ið um at innheinta pening galt fyri gjørt arbeiði.

Fleiri ferðir hevur Petur verið á gátt í Baaderverksmiðjuni í Lübeck, meðan hann hevur tikið sær av Baader í Føroyum. Verksmiðjan Baader varð grundað í 1919 av Rudolph M.J. Baader, sum menti hetta virksemin sum eina alheims verksmiðju. Ein heilan mánað var Petur á verksmiðjuni, áðrenn hann bleiv teirra maður í Føroyum. Hann kom enn tá inn í kjarnuna á verksmiðjuna, royndarverkstaðið, har slapp eingin inn við tað góða. Petur var væl við leiðaran av hesi deild, Herbert. Atli, sonurin, var eitt heilt ár har niðri, og bleiv hann eisini væl við Herbert, og hevur hann vitjað hendan vinin í summar.

Tá ið virkseimið byrjaði, var verkstaðurin í kjallaranum, og skjótt var hann útbygður niðaneftir, men tað gekk ikki long tíð, so keypti Petur húsini hjá Sigurd Simonsen, yngra, í Toftabønum. Hóast Petur var farin at arbeiða í Føroyum, so vitjaði hann

aftur til Grønlands at bota upp á Baadermaskinurnar har yviri.

2001 varð bygningur reistur á kaiini. Nú vóru umstøðurnar so góðar sum aldri áður. Nú kunnu maskinurnar, sum skulu hava eina ordans yvirhaling, koyrast inn á virkið.

Í hesi gongd hevur Anna, kona Petur, skyldkonan, dóttir Lutheriu og Jákup Frants Róin (mamma og J. Frants vóru trímenningar) verið honum ein góður stuðul. “Ja”, sigur Petur. “Tað er hon, sum skuldi verið stjóri!”

Sum greitt frá, fyrst pápin, Jacob Larsen, við Verdandi. Margretha bar barn undir belti, tá ið hesin sorgarleikur fór fram. Jacoba varð fødd 31. okt. 1944. Jacob í Búrstovu var einasti úr Fuglafirði, ið fórt undir krígunum. Hon varð kallað “Einkjan”. Børnini bera so hetta heitið. Níggju vóru børnini, og øll komu væl undan og finga hollar útbúgvingar.

Hjartaliga til lukku við teimum áttati árunum

Frits